

На основу члана 41. став 10. Пословника Владе („Службени гласник ПЦ”, бр. 61/06 - пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13 и 76/14), Министарство привреде објављује

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНОЈ ЈАВНОЈ РАСПРАВИ О НАЦРТУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О АКРЕДИТАЦИЈИ

Одбор за привреду и финансије, на седници одржаној дана 13. јуна 2018. године, донео је Закључак 05 Број: 011-5533/2018-1 којим је одредио о спровођење јавне расправе и утврдио Програм јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о акредитацији.

Јавна расправа о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о акредитацији (у даљем тексту: Нацрт закона) спроведена је у периоду од 20. јуна до 10. јула 2018. године. Текст Нацрта закона, који је припремила Посебна радна група коју су чинили представници Министарства привреде, Акредитационог тела Србије (у даљем тексту: АТС), Привредне коморе Србије, Машинског факултета Универзитета у Београду, као и појединих акредитованих тела, био је постављен на интернет страници Министарства привреде, порталу „ТЕХНИС“ Сектора за квалитет и безбедност производа Министарства привреде, као и на порталу е-управе, чиме је било омогућено јавности да примедбе, коментаре и сугестије на текст Нацрта закона достави Министарству привреде путем поште или електронским путем.

У току трајања јавне расправе одржана су и три округла стола у више градова у Републици Србији и то:

- дана 2. јула 2018. године, у времену од 11 до 13 часова, у просторијама Регионалне привредне коморе Јужнобачког управног округа, у Новом Саду;

- дана 4. јула 2018. године, у времену од 11 до 13 часова, у просторијама Регионалне привредне коморе Шумадијског и Поморавског управног округа, у Крагујевцу;

- дана 6. јула 2018. године, у времену од 10 до 12 часова, у просторијама Привредне коморе Србије, у Београду.

На округлим столовима представљена су решења које је посебна радна група формулисала, а којима су извршене одређене измене и допуне у тексту важећег Закона о акредитацији (у даљем тексту: Закон). Заинтересоване стране су се у значајном броју одазвале позивима за учешће на наведеним округлим столовима, како би се што боље упознале са новим решењима предвиђеним Нацртом закона и како би евентуално дали своје коментаре, примедбе и сугестије. Укупно око 100 представника тела за оцењивање усаглашености, привредних комора, органа државне управе, Акредитационог тела Србије, јавних установа, јавних предузећа, високошколских установа и других заинтересованих страна, узело је учешће на наведеним округлим столовима. Представници заинтересованих страна су указали на значај овог закона за националну привреду и давали начелне коментаре и сугестије у вези са текстом Нацрта закона. Представници тела за оцењивање усаглашености су истицали предност увођења рока за окончање поступка акредитације, као и рокова за поступак обнављања акредитације, наглашавајући да наведено решење доприноси како већој правној сигурности и транспарентности на једној страни, тако и већој предвидивости пословног планирања на другој страни. Представници тела за оцењивање усаглашености углавном су поздравили законско решење према коме се уводи јавни регистар екстерно ангажованих оцењивача и техничких експерата, као и експерата ангажованих за поступак одлучивања о акредитацији, истичући значај предметних законских решења за транспарентност поступка акредитације. Исто тако, полазећи са становишта неопходне транспарентности у циљу пословног планирања трошкова,

представници привредних друštava koja привредну активност обављају као тела за оцењивање усаглашености, истакли су огроман значај законског решења према коме је одлука о висини трошкова акредитације јавно доступна и садржи врсту трошкова са износима, структуру трошкова, примењену методологију за обрачун трошкова, као и упутство како се врши наплата трошкова акредитације од стране подносиоца пријаве.

Анализирано по градовима у којима су одржани наведени округли столови, начелно су изенета следећа запажања:

- На округлом столу који је одржан дана 2. јула 2018. године, у просторијама Регионалне привредне коморе Јужнобачког управног округа у Новом Саду, поједини представници тела за оцењивање усаглашености су се сложили да је потребно извршити измену важећег Закона и дефинисати рокове трајања поступка акредитације, као и увођење регистра екстерно ангажованих оцењивача, јер би на тај начин био знатно олакшан њихов рад. Представници тела за оцењивање усаглашености из Јужнобачког управног округа су, поред коментара одредби у којима се прописује орочавање поступка акредитације, коментарисали и одредбе Нацрта закона које се односе на укључивање чланова групације Привредне коморе Србије у управни и надзорни одбор АТС-а, као и састав чланова Комисије за жалбе, изражавајући долему о потенцијалном нарушвању непристрасности и независности рада АТС. У вези са тим представници Министарства привреде су одговорили да новим решењима Нацрта закона у вези са саставом управног и надзорног одбора, односно Савета за акредитацију АТС, уравнотеженост заступљености представника заинтересованих страна није нарушена, а одредбе о саставу Жалбене комисије су промењене како би се омогућило да у раду ове комисије учествују и представници тела за оцењивање усаглашености из реда акредитованих лабораторија, сертификационих и контролних тела, као и један представник кога предлаже Привредна комора Србије. На крају скупа су представници Министарства привреде информисали присутне да своје коментаре и сугестије могу доставити и писаним путем и на тај начин узети учешће у јавној расправи.
- На округлом столу који је одржан дана 4. јула 2018. године, у просторијама Регионалне привредне коморе Шумадијског и Поморавског управног округа у Крагујевцу, представници тела за оцењивање усаглашености су постављали питања која су се односила на услове за прекограничну сарадњу у смислу усаглашавања са Уредбом 765/2008, будући да су представници тела, заједно са представницима АТС, сматрали да су одредбе које се односе на прекограничну сарадњу неадекватно пренесене у Нацрт закона, затим питања која су се односила на анкету коју је Министарство привреде спровело у сарадњи са Привредном комором Србије где је изражена сумња у репрезентативност обрађеног узорка, као и у непристрасност у постављеним питањима, при чему је наведено да су питања у анкети пристрасна. Питања одређених тела за оцењивање усаглашености су се односила и на методологију обрачуна трошкова акредитације у смислу непостојања потребе њене јавности, као и на јавност регистра оцењивача у смислу да такво решење угрожава непристрасност АТС. Такође, критика од стране неких тела се односила на јачање надзора Министарства привреде над АТС. Критикована је и одредба која се односи на састав Управног и Надзорног одбора у смислу доминантног утицаја Министарства привреде. Министарство је размотрило све примедбе, у делу прекограничне сарадње је извршена мања корекција услова у Нацрту закона, што се тиче репрезентативности анкете током дискусије је одговорено да је узорак који је обрађен од стране Министарства привреде репрезентативан самим тим што је достављен на преко 700 адреса, од чега 174 тела за оцењивање усаглашености и од њих је добијено 90 одговора. Анкетом је свима дата шанса да се изјасне. Када је у питању обрачун трошкова акредитације, резултати анкете су показали да сама тела желе да знају како се дошло до цена акредитације и шта је све укључено у ту цену. С тим у вези одговорено је да је од користи привреди да

таква калкулација буде јавна и да се тиме ојачава транспарентност и објективност у одлучивању. Када је у питању јачање надзора Министарства привреде над АТС, представници Министарства привреде су током дискусије образложили да су послови акредитације поверени послови над којима Министарство привреде врши надзор, те да је легитимно право надзорног органа да јача своје надзорне механизме над телом над којим врши надзор над законитошћу и сврсисходношћу рада, уколико за тим уочи неопходност.

- На округлом столу који је одржан дана 6. јула 2018. године, у просторијама Привредне коморе Србије у Београду, одржан је завршни скуп у оквиру јавне расправе о Нацрту закона. На овом скупу су представници тела за оцењивање усаглашености постављали питања која се односе на одредбе Нацрта закона у којима се прописује орочавање поступка акредитације, дефинисање могућности прекограничне акредитације, укључивање чланова групације Привредне коморе Србије у управни и надзорни одбор АТС-а, састав чланова Комисије за жалбу, као и каква је процедура након усвајања закона. Већина представника је похвалила измену прописа из области акредитације и сложила се са одредбом којом се прописује увођење јавног регистра екстерно ангажованих оцењивача, као и са дефинисањем рока трајања поступка акредитације. У вези са роковима неколико тела за оцењивање усаглашености је дало примере чекања на спровођење поступка акредитације и доношење сертификата (наведени су периоди од 13 и 22 месеци чекања), што је потврдило потребу увођења орочавања поступка акредитације. Представници појединих тела за оцењивање усаглашености су предложили да је поред повраћаја средстава у случају да АТС не додели акредитацију у прописаном року, потребно да се уведе и додатно плаћање измакле добити, на шта су представници Министарства привреде навели да ће се овај предлог размотрити и да се размишља да се у том случају омогући телу да оствари право на прекограничну акредитацију у складу са Уредбом 765/2008, па да се у случају додељивања иностране акредитације оствари право на измаклу добит у складу са прописима о облигационим односима. Било је и учесника јавне расправе који нису подржали ова орочавања, нпр. председник Савета за акредитацију, представник Хемијског факултета, који су указивали да се предложеним изменама и допунама Закона утиче на независност и непристрасност рада АТС, посебно у погледу органа АТС. На наведене примедбе је одговорено указивањем да је у структури органа, као и у постојећем Закону, задржана уравнотеженост заступљености заинтересованих страна, а да је председништво у органима поверено представнику Министарства привреде управо имајући у виду одредбе Закона о министарствима и Закона о државној управи. Поједини учесници на скупу изнели су и предлог да се у оквиру регистра екстерно ангажованих оцењивача наведе и број оцењивања које је извршио сваки оцењивач, док су неки изнели предлог да се у оквиру дефиниције тела за оцењивање усаглашености пропише да тело може да буде и део правног лица. Министарство привреде је усвојило последњи од наведена два предлога, али не и сугестију да регистар садржи и број оцењивања сматрајући да то превазилази потребу и принципе транспарентности који су остварени увођењем регистра. Представник једног од акредитованих тела навео је да је сличан регистар и у Србији некада био јавно досупан на сајту акредитационог тела, али да се та добра пракса временом изгубила.

Један део примедби, коментара и сугестија достављен је, у време спровођења јавне расправе писаним и електронским путем, директно Министарству привреде. Све примедбе, коментари и сугестије, добијени током јавне расправе, су размотрени, па је аналитички сагледана и могућност њиховог интегрисања у текст Нацрта закона. У наставку овог извештаја су примедбе, коментари и сугестије, који су Министарству привреде доспели у року који је био одређен за спровођење јавне расправе, као и одговори на исте:

I. Од стране проф. др. Миролсава Ђирковића и др. Саре Савић испред Научног института за ветеринарство „Нови Сад“, изнете су следеће примедбе:

Начелно, изнето је мишљење да се Нацртом закона, АТС у потпуности ставља у ресор надлежног министарства за послове акредитације у погледу функционисања и рада, што је у супротности са мисијом коју треба да има акредитационо тело сваке земље, што се постиже структуром акредитационог тела која обезбеђује независност и непристрасност у раду. Изнет је и начелан став да ће на тај начин бити угрожена и тврдња о компетентности акредитованих тела за оцењивање усаглашености код АТС, јер је на утврђивање њихове компетентности доминантно утицало једно министарство. Бојазни које је имановани начелно изнео, Министарство привреде одбацује као неосноване. Посебна радна група је приликом формулисања концепта Нацрта закона, водила рачуна да његова решења буду усклађена како са Уредбом 765/2008, тако и са релевантним стандардом којим су утврђени општи захтеви за акредитациона тела која утврђују компетентност тела за оцењивање усаглашености.

У појединостима предлаже измену у члану 1. Нацрта закона тако да гласи: „У Закону о акредитацији („Службени гласник РС”, број 73/10) у члану 2. став 1. тачка 1) мења се и гласи: „1) акредитација је утврђивање од стране националног тела за акредитацију да тело за оцењивање усаглашености испуњава захтеве одговарајућих српских стандарда којима су преузети хармонизовани стандарди или међународни стандарди и када је применљиво, све додатне захтеве дефинисане за поједине области, како би се вршили одређени послови оцењивања усаглашености;”. Образлажући наведене примедбе износи становиште према коме је потребно ближе уредити који су то стандарди којима су преузети хармонизовани стандарди, јер тих стандарда има јако пуно, па истичу да су због тога предложили да се дода реч „одговарајућих“. Истиче да не постоји разлог да се за референтне стандарде за акредитацију ограничава само на стандарде који важе у ЕУ, те да у том смислу треба додати и међународне стандарде, постављајући питање шта ће бити ако Република Србија не постане чланица ЕУ или ако ISO донесе неки стандард за акредитацију који још није постао EN стандард, односно није постао хармонизован. Министарство привреде је након додатних анализа у дефиницију акредитације унело реч „одговарајућих“ испред речи „српских“, док предлог да се у исту унесу и међународни стандарди Министарство привреде сматра неоснованим будући да су предложеном дефиницијом акредитације из члана 1. Нацрта закона, обухваћени сви захтеви за поједине области укључујући и међународне стандарде. У наставку коментара предложена је и следећа измена: „Тачка 5) мења се и гласи: „5) оцењивање усаглашености је поступак којим се утврђује да ли су испуњени захтеви одређени за производ, процес, услугу, систем или лице”. Наведени став образлаже мишљењем да нема смисла да се у дефиницији оцењивања усаглашености додаје да је то поступак којим се утврђује да ли су испуњени захтеви за тело, односно не може тело за оцењивање усаглашености да врши оцењивање усаглашености тела, јер то ради акредитационо тело. Министарство привреде није прихватило наведену примедбу, будући да је дефиниција оцењивања усаглашености из члана 1. Нацрта закона усаглашена са Уредбом Европског парламента и Савета број 765/2008. У наставку је постављено питање зашто није предложена измена члана 3. јер је изменом тачке 7) у члану 2. став 1. Нацрта закона постигнута неусаглашеност са чланом 3. Закона. Министарство привреде наведене необразложене примедбе сматра неоснованим. Предложена је и измена члана 2. Нацрта закона тако што би се брисали ставови 2. и 4., образлажући да им није познато да друга акредитациона тела воде јавне регистре екстерно ангажованих оцењивача и техничких експерата према специфичним областима и експерата ангажованих за поступак одлучивања о акредитацији, а сматрају да би такви јавни регистри успорили процес акредитације и угрозили непристрасност АТС, јер би тела за оцењивање усаглашености инсистирала да само одређена лица из јавног регистра учествују у њиховом оцењивању и

одлучивању. Министарство привреде наведене предлоге сматра неоснованим, будући да упоредно правна анализа показује да и у другим правним системима постоје такви јавни регистри (нпр. Грчка има јавно објављену листу оцењивача на свом интернет сајту, Италија има објављен регистар оцењивача, Данска има на свом интернет сајту објављену листу водећих оцењивача у области испитивања, калибрације, сертификације, контролисања и медицинских лабораторија, са именима, контактима и фотографијама оцењивача. Предлаже и да се измени став 3. предметног члана Нацрта закона тако што би тачка 3) у ставу 1. члана 8. Закона онда гласила: „3) учествује у раду међународних и европске организације за акредитацију, односно представља Републику Србију у њима;“. Наведено становиште образлаже наводима да постоје две међународне организације за акредитацију (IAF и ILAC) и само једна европска организација (EA), а сматрају и да није граматички исправна реченична конструкција „да АТС представља Републику Србију у раду“. Министарство привреде сматра да наведене примедбе нису основане. Предложеним законским решењем остварена је и ширина у примени прописа у случају евентуалног појављивања и других европских организација за акредитацију.

У наставку, предлаже да се члан 3. Нацрта закона изостави. Наведени став образлаже мишљењем да министарство надлежно за послове акредитације има доминантну улогу у управљању и надзору над радом АТС, па сматрају да се тако угрожава испуњавање захтева референтног стандарда за рад акредитационог тела и прописа ЕУ, према којима земља оснивач акредитационог тела мора да осигура уравнотежено заступање заинтересованих страна тако да ниједна страна не преовлађује у раду акредитационог тела. Сматра да је на тај начин доведена у питање и компетентост акредитованих тела за оцењивање усаглашености, јер их је акредитовало акредитационо тело у коме су неуравнотежено заступљене заинтересоване стране. Закључује да министарство надлежно за послове акредитације има председника Управног одбора, председника Надзорног одбора, председника Савета за акредитацију, председника Комисије за жалбе, као и да Влади предлаже члана Управног одбора из реда органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа. Поставља и питање зашто Надзорни одбор уместо досадашња три члана сада има пет чланова, и износи да се тиме покупуљује рад АТС. Образлаже и да навећи број акредитованих тела за оцењивање усаглашености није из ресора министарства надлежног за послове акредитације, па поставља питање зашто би Министарство привреде имало доминантан утицај на рад и одлуке АТС. Министарство привреде оцењује наведене наводе као неосноване и паушалне. Приликом конципирања Нацрта закона основна интенција је била да се оствари већа ефикасност и одговорност у раду органа АТС уз очување принципа учешћа свих заинтересованих страна (у раду Управног одбора ће поред једног представника Министарства привреде учествовати и представник из реда запослених у АТС, два представника акредитованих тела за оцењивање усаглашености, као и представник органа, односно организација надлежних за припрему и доношење техничких прописа, док у раду Надзорног одбора поред представника Министарства привреде учествују и представник из реда запослених у АТС, као и два представника из реда тела за оцењивање усаглашености). Предложена је и измена члана 4. Нацрта закона, тако да се бришу ставови 1. и 2., као и да се измени став 3. тако да гласи: „После става 2. додаје се нови став 3, који гласи: „За председника Савета за акредитацију бира се представник једне од заинтересованих страна за акредитацију које је претходно идентификовао Управни одбор АТС-а.“ У вези са предложеним истиче да су технички комитети стручна тела, те да је потребно изоставити претварање Савета у стручно тело, како не би дошло до „збрке“ у погледу надлежности, јер Савет треба да буде саветодавно тело које брине о правцима развоја система акредитације у Републици Србији. Сматра да законом не треба наметати да председник Савета за акредитацију буде представник било које заинтересоване стране, па ни министарства надлежног за послове акредитације. Сматра да није адекватна употреба термина „бира“ када је реч о председнику Савета за акредитацију, већ да се ту ради о „именовању“ председника Савета

за акредитацију. Наведене предлоге Министарство привреде није прихватило и оцењује их неоснованим, имајући у виду да су пракса досадашњег рада, законом дефинисане надлежности, као и састав предметног савета, указали на неопходност да се Савет за акредитацију дефинише као стручно тело. Решење према коме би председник Савета за акредитацију био предстваник министарства надлежног за послове акредитације, треба да допринесе ефикасности рада наведеног тела. На неоснованост примедби указује и чињеница да и даље на снази остаје решење из члана 12. Закона према коме се образовање и начин рада Савета за акредитацију и техничких комитета, правила и критеријуми за именовање чланова, делокруг, начин рада и друга питања значајна за њихов рад, ближе уређују оснивачким актом и општим актима АТС-а, у складу са законом. Из наведеног је јасно да нема места коментарима о угрожености рада овог тела од стране Министарства привреде, као ни могућности настајања „збрке“ надлежности између техничких комитета и наведеног савета, будући да наведена питања нису предмет Нацрта закона, већ искључиво оснивачког акта и општих аката АТС.

Предложена је и измена члана 6. Нацрта закона тако да гласи:

„У члан 14. после става 5. додају се ст. 6-8, који гласе:

„Поступак акредитације траје најдуже 180 дана од дана подношења пријаве за акредитацију.

Изузетно, рок из става 6. овог члана се може продужити Уговором из става 4. овог члана, и то најдуже на још 180 дана од дана истека рока из става 6. овог члана, у случају постојања оправданих разлога за продужење рока.

У случају да АТС не оконча поступак акредитације у року из става 6. односно из става 7. овог члана, АТС одлуком затвара предмет акредитације и дужан је да изврши повраћај уплаћеног износа на име трошкова акредитације на рачун подносиоца пријаве у року од 30 дана од дана истека рока из става 6. односно из става 7. овог члана.”. Износи и да је потребно да се конкретан рок за поступак акредитације уређује уговором између АТС и тела за оцењивање усаглашености уз могућност продужења рока у појединим случајевима за још 180 дана, имајући у виду праксу у протеклих 18 година, као и то да је поступак дефинисан стандардом за рад акредитационог тела и да његово трајање зависи како од радњи које предузима АТС са расположивим капацитетима, тако и од спремности тела (одговарајући опрема, особље, простор, документација, и сл.), као и од могућности да се у одређеном времену омогући демонстрација рада тела (сезонски послови и сл.). Наведене примедбе нису прихваћене. Полазећи од решења у упоредној правној пракси, као и досадашњих искустава у надзору на радом АТС, Министарство привреде сматра да је пронађен оптимални модел за орочавање поступка акредитације. У упоредној правној пракси уочени су примери орочавања поступка акредитације, а неки од њих су: Чешка је својим законом прописала да је акредитационо тело у обавези да достави одлуку о акредитацији у року од 120 дана, али у посебним ситуацијама то може бити продужено на додатних 90 дана; Бугарско акредитационо тело има рок од 30 дана да одговори на пријаву и наведене неусаглашености у пријави ако их има, затим даје рок за отклањање неусаглашености, а у року од 14 дана од отклањања неусаглашености покренуће поступак акредитације, након тога има рок од 14 месеци да заврши поступак акредитације; Шведска има пропис по коме акредитационо тело доноси и доставља одлуке о акредитацији клијенту у року од два месеца од пријема потребне документације, тај рок се може продужити највише једном и то за максимално месец дана, ако се захтевају одређена додатна преиспитивања). Предложена је и измена става 1. у члану 8. Нацрта закона, тако да гласи: „Ако се након спроведеног поступка акредитације утврди да подносилац пријаве испуњава захтеве одговарајућих српских стандарда којима су преузети хармонизовани стандарди или међународни стандарди и када је применљиво, све додатне захтеве, укључујући и захтеве утврђене за поједине области, АТС доноси одлуку о акредитацији и издаје сертификат о акредитацији у року из члана 14. став 6. односно став 7. овог закона. Сертификат о акредитацији се издаје на одређено време у складу са правилима

акредитације.“ Када је реч о образложењу за предложене измене члана 8. Нацрта закона, наведено је да је оно идентично као и за члан 1. Нацрта закона. Наведени предлог није прихваћен из разлога који су наведени у образложењу за неприхватање предложених измена дефиниције акредитације.

У наставку коментара на Нацрт закона предложено је да се у члану 9. Нацрта закона брише став 2., будући да сматра да није логично да се неким телима за која се у поступку обнављања акредитације утврди да не испуњавају захтеве за акредитацију не обнови акредитација, а да се другим она обнови уз промењен обим акредитације. Наведену примедбу Министарство привреде оцењује као неосновану, будући да се као резултат поступка за обнову акредитације, поред ситуација у којима је потребно донети одлуку да се акредитација обнови или да се акредитација не обнови, може појавити и ситуација у којој није могуће нити донети одлуку да се акредитација не обнови, нити одлуку да се иста обнови, већ да је неопходно променити обим акредитације. Наведена ситуација до сада није била регулисана Законом, па је уношењем предметне могућности уклоњен нормативни недостатак који је до сада постојао. Предлаже и да се измени став 3. члана 9. Нацрта закона тако да гласи: „Поступак за обнављање акредитације траје најдуже 90 дана од дана подношења пријаве, уз могућност продужења рока за још 90 дана, што се уређује уговором између АТС-а и подносиоца пријаве за акредитацију, и спроводи се сходно члану 15. овог закона.” Сматра да је потребно предвидети могућност продужења рока за поступак обнављања акредитације из објективних разлога, упућујући на исте разлоге које су наведени у образложењу везаном за измене члана 6. Нацрта закона. Министарство привреде је прихватило наведену примедбу и у члан 9. Нацрта закона унело одредбу према којој се изузетно, рок из става 4. овог члана може продужити на писмени захтев подносиоца пријаве, и то најдуже за 90 дана од дана истека рока из става 4. овог члана. Предложено је и да се изостави члан 10. Нацрта закона уз навод да не види разлоге за измену члана 19. Закона, као ни за законско ограничавање структуре и састава Комисије за жалбе на представнике Института за стандардизацију и представнике министарстава, истичући да је потребно да предметна комисија има компетентност, која се по њему постиже тако што у свом саставу има експерте за области оцењивања усаглашености за које АТС акредитује, уз примедбу да је адекватно садашње решење у члану 19. Закона. Сматра и да се из предложеног законског решења не види колико чланова има Комисија за жалбе, обзиром да се не зна колико у Републици Србији има органа, односно организација надлежних за доношење техничких прописа. Наведене примедбе Министарство привреде је делимично прихватило. Измене у саставу и начину рада Комисије за жалбе проистекле су као неминовност након недостатака уочених приликом анализе њеног рада у периоду од осам година. Промене у саставу и раду Комисије за жалбе треба да допринесу њеној већој независности и ефикасности у раду и одлучивању, у односу на доносиоца одлука по захтевима за акредитацију или обнављање акредитације. Након анализе примедби пристиглих у току јавне расправе, а све у циљу што веће компетентности и ефикасности рада исте, Министарство привреде је у члан 10. Нацрта закона унело обавезу укључивања у рад Комисије за жалбе још и: једног представника из реда експерата за лабораторије, једног представника из реда експерата за контролна тела, једног представника из реда експерата за сертификациона тела и једног представника на предлог Привредне коморе Србије. На крају, изнето је и мишљење да у члану 11. Нацрта закона став 4. није јасан. Наведени необразложен коментар Министарство привреде је одбацило као неоснован.

II. Од стране др Елизабет Јанић Хајнал испред Научног института за прехранбене технологије у Новом Саду, Лабораторије за технологију, квалитет и безбедност хране – FINSLab, изнете су следеће примедбе:

Начелно, изнето је мишљење да се предложеним изменама Закона о акредитацији, АТС у потпуности ставља у ресор надлежног министарства за послове акредитације, што доводи

у питање непристрасности у погледу функционисања АТС. Министарство привреде наведену начелну примедбу оцењује као неосновану и субјективну. Решења Нацрта закона усклађена су са Уредбом 765/2008 и релевантним стандардом којим су утврђени општи захтеви за акредитациона тела која утврђују компетентност тела за оцењивање усаглашености, а имала су за циљ да отклоне недостатке уочене у раду и функционисању АТС који су ближе наведени у образложењу које је пратило Нацрт закона током јавне расправе.

У појединостима изнето је мишљење да се члан 3. у ставу 1. допуни са тачком 7) која би гласила: „7) испитивања оспособљености (ПТ провајдери)“, као и да се у члану 3. став 1. тачка 1) допуни са речима: „(укључујући медицинске лабораторије)“. Образложење за обе примедбе предлагач налази у ставу да се делокруг рада АТС проширио и на испитивања оспособљености (ПТ провајдери), као и да се делокруг рада АТС, када је у питању утврђивање компетентности тела за оцењивање усаглашености за обављање послова за испитивање, проширио и на медицинске лабораторије.

Министарство привреде није прихватило наведене примедбе, имајући у виду да је постојећим законским решењем већ омогућено да АТС утврђује компетентност тела за оцењивање усаглашености за обављање послова испитивања медицинских лабораторија уколико су за то испуњени сви законски услови, као и да је имајући у виду члан 1. став 3. Нацрта закона, омогућено да АТС обавља послове испитивања оспособљености „ПТ“ провајдера.

III. Од стране др Ане Мишовић испред Завода за јавно здравље Чачак, изнете су следеће примедбе:

Предлагач сматра да је, уколико постоји потреба да се појача надзор над радом АТС у односу на досадашње законско решење, потребно изменити и допунити закон којим се уређује вршење послова државне управе, односно Закон о јавним службама. Сматра да ће Нацрт закона омогућити Министарству привреде да има председника Управног одбора АТС, председника Надзорног одбора АТС, председника Савета за акредитацију, председника Комисије за жалбе. Наводи и да Министарство привреде предлаже Влади, као оснивачу, члана Управног одбора из још једног министарства, као и директора АТС. Сматра да се на тај начин омочућава да све органе и стручна тела АТС „држи“ Министарство привреде. Закључује и да ће захваљујући таквим решењима Министарство привреде вршити надзор над радом сопствених представника, и истиче да то није смисао управног надзора у Републици Србији. Сматра да таква законска решења нису у складу са захтевима међународних и српских стандарда за рад акредитационих тела и тела за оцењивање усаглашености, који се односе на независност и непристрасност и на обавезно уравнотежено укључивање у структуру тела свих заинтересованих страна. Постављено је и питање зашто се законом не отвори могућност да и представник неког другог министарства буде председник неког органа или стручног тела АТС, ако то не може да буде представник акредитованих тела за оцењивање усаглашености, представник корисника услуга акредитованих тела за оцењивање усаглашености или представник неке невладине организације, односно било које друге заинтересоване стране за акредитацију тела за оцењивање усаглашености у Републици Србији. Поставља и питање да ли је предлагач направио анализу колико досадашњих акредитованих тела за оцењивање усаглашености спада у ресор Министарства привреде, пре него што је предложио решења према којима преузима вођење свих органа и стручних тела АТС-а. Закључује да ће уколико Нацрт закона буде усвојен, бити доведено у питање све до сада постигнуто у Републици Србији у области акредитације и верификовано од стране, како наводи – „Европе“, а што се директно односи на компетентност тела за оцењивање усаглашености и структуру АТС. Министарство привреде није прихватило наведене предлоге. Наиме, није спорно да се надзор над радом имаоца јавног овлашћења врши, између осталог, и на

основу Закона о државној управи, као и на основу Закона о јавним службама, уколико ималац јавних овлашћења има статус јавне установе. Међутим, имајући у виду да се Нацртом закона остварује надзор над радом АТС и кроз предефинисање броја и састава чланова органа АТС, Савета за акредитацију и Комисије за жалбе, онда је јасно да такво законско решење не може бити формулисано кроз измене и допуне Закона о државној управи, нити Закона о јавним службама, већ управо кроз законски текст који за свој предмет има положај и рад националног тела за акредитацију, а што сходно члану 1. важећег Закона, између осталог, јесте предмет управо Закона о акредитацији. На тај начин нису нарушени захтеви стандарда за рад акредитационих тела и тела за оцењивање усаглашености, који се односе на независност и непристрасност. Уношењем законских решења које доноси Нацрт закона, а којима се побољшава надзор над радом АТС врши се и додатно усклађивање са одредбама чл. 5. и 9. Уредбе 765/2008.

У наставку се подржава интенција Нацрта закона да подносилац пријаве унапред буде упознат са методологијом обрачуна трошкова акредитације, као и дефинисање трајања поступка акредитације, уз констатацију да је рок од 6 месеци кратак да би могао да се односи на све врсте акредитације. Наведени став предлагач образлаже прописаним стандардним захтевима за поступак акредитације, који подразумевају да се телу за оцењивање усаглашености дају „пристојни“ рокови за отклањање уочених недостатака у фази пре оцењивања (преглед документације) и у фази после оцењивања на локацијама, као и на чињеницу да је у поступку акредитације неопходно да се акредитационо тело осведочи у обављање послова оцењивања усаглашености, за које се тражи акредитација, што може временски да се „развуче“, нарочито у случајевима када тело за оцењивање усаглашености не може из објективних разлога да у сваком тренутку демонстрира на који начин обавља послове за које тражи акредитацију (сезонски послови на пример). Из наведеног разлога предлаже се повећање предметног рока на 12 месеци, како поједина тела за оцењивање усаглашености не би била оштећена. Министарство привреде сматра, а полазећи од упоредне правне праксе, да је орочавањем поступка акредитације на начин прописаним чланом 6. Нацрта закона, постигнута права мера у циљу излагања у сусрет захтевима привреде изнетим кроз анкету коју је међу акредитованим телима за оцењивање усаглашености спровело Министарство привреде у сарадњи са Привредном комором Србије, чиме је постигнута већа транспарентност поступка и већа правна сигурност за подносиоце захтева, као и да се предметним законским решењем истовремено заштитио АТС од евентуалних кратких рокова за извршење посла повереног од стране Републике Србије, а који постоје у упоредно правној пракси (нпр. У Шведској постоји пропис по коме Акредитационо тело одлуке о акредитацији доноси и доставља клијенту у року од два месеца од пријема потребне документације, а предметни се рок може продужити највише једном и то за максимално месец дана, уколико се захтевају одређена додатна преиспитивања).

IV. Од стране Марије Гачић испред Истраживачко развојног центра за биоинжењеринг БИОИРЦ доо Крагујевац, изнете су идентичне примедбе, као и од стране др Ане Мишовић испред Завода за јавно здравље Чачак.

Имајући у виду наведено, предметне примедбе нису прихваћене из истих разлога као што је већ образлагано када су у питању биле примедбе др Ане Мишовић испред Завода за јавно здравље Чачак.

V. Од стране Владимира Вукашиновића испред Акционарског друштва за испитивање квалитета „Квалитет“ Ниш, изнете су следеће примедбе:

Узимајући у обзир нови стандард SRPS ISO-IEC 17025:2017 и промене које је он донео, предлагач сматра да, иако у члану 3. Закона стоји: „и друге послове оцењивања

усаглашености“, треба експлицитно навести и „узорковање“, па с тим у вези износи да у члан 3. став 1. треба додати: „7) узорковање“ и, евентуално, „8) провајдера међулабораторијских поређења“. Министарство привреде није прихватило примедбе које се тичу допуна члана 3. став 1. у смислу додвања тач. 7) и 8) на начин како је то предложено, будући да су послови узорковања, као и обављање послова провајдера међулабораторијских поређења, већ обухваћени дефиницијом тела за оцењивање усаглашености, а која је садржана у члану 1. Нацрта закона. У вези допуна члана 14. Закона, износи став према коме је потребно дефинисати да, уколико се поступак акредитације не оконча у роковима прописаним у ставовима 6. и 7. тог члана, али не кривицом АТС, изврши повраћај разлике средства уплаћеног износа и стварно насталих трошкова поступка акредитације. Министарство привреде није прихватило предложене измене члана 14. Закона на начин како је то предложено, будући да сматра да је реално тешко објективно утврдити када поступак акредитације није окончан у прописаном року кривицом АТС, а када је то случај без кривице АТС. Имајући у виду да се успоставља обавеза АТС да изврши повраћај уплаћеног износа на име трошкова акредитације, онда је јасно да би сам АТС био у ситуацији да процењује када поступак акредитације није окончан сопственом кривицом, без могућности арбитерног учешћа независне треће стране, уколико подносилац захтева за акредитацију не би био задовољан проценом АТС о разлозима незавршетка поступка акредитације у прописаном року, чиме би била угрожена објективност поступка, а самим тим и правна сигурност. У вези измена члана 15. Закона, предлаже да се уколико постоји могућност, размотри опција да сертификат о акредитацији не буде временски ограничен, већ да стоји напомена везана за испуњење захтева за акредитацију са редовним и у случају потребе ванредним годишњим надзором, наводећи да је пример за овакав модел ЦОФРАЦ из Француске.

Анализирајући упоредну правну праксу и њене ефекте у привредном и правном животу, Министарство привреде је заузело становиште да је потребно временско ограничење важења сертификата о акредитацији, па није прихватило изнети став да исти не буду временски ограничени. Поводом решења Нарта закона којим се врше измене члана 18. Закона, а којим се предвиђа да обнављање акредитације траје најдуже 90 дана, износи мишљење да то није реално, нарочито у случају акредитације тела за сертификацију система менаџмента (пре свега због могућег великог броја осведочења у рад тела). Министарство привреде је делимично прихватило наведену примедбу тако што је у Нацрт закона унето решење да се изузетно, поступак за обнављање акредитације, након истека рока од 90 дана (који тече од подношења пријаве), може продужити на писмени захтев подносиоца пријаве, и то најдуже за 90 дана.

У вези измене члана 19. Закона којима је предвиђено да се у Комисију за жалбе именују и два представника националног тела за стандардизацију, износи мишљење да је Институт за стандардизацију Србије такође сертификационо тело које је тренутно у поступку акредитације, а вероватно ће ускоро бити и акредитовано, те да ту постоји вишеструки проблем сукоба интереса, па би требало састав ове Комисије другачије одредити. Министарство привредене сматра да не постоји сукоб интереса због учешћа представника националног тела за стандардизацију у саставу Комисије за жалбе јер би то били стручњаци за општу и електротехничку стандардизацију, а не представници сертификационог тела Института. Министарство привреде сматра њихово учешће битним приликом разматрања конкретних жалби обзиром на често изражену потребу у раду предметне комисије за тумачењем релевантних стандарда.

На крају предлагач предлога и сугестија износи и да је новим законским решењем везаним за члан 23. Закона, дефинисано да ће министарство, уколико АТС не испуни услове из става 2. тог члана, односно утврђене циљеве и задатке, забранити његов рад, па износи мишљење да је такво решење „више него драконска мера која је бесмислана, контрапродуктивна и вишеструко штетна како за акредитована тела, тако и за клијенте, односно за целокупну привреду“. Министарство привреде је одбацило као неосноване

ставове у вези допуна члана 23. Закона којима се прописују услови за евентуалну забрану рада АТС, будући да предметне допуне представљају конкретизацију одредаба члана 25. Закона о јавним службама, којим је прописана могућност забране рада уданова од стране орган који врше надзор над законитошћу њиховог рада. С тим у вези подсећамо да на одредбе члана 6. Закона, према којима је АТС установа која се региструје у складу са законом, те да се на питања оснивања, организације, положаја и делатности АТС-а примењују одредбе закона којим се уређују јавне службе, ако овим законом није другачије одређено.

VI. Од стране проф. др Ивана Гржетића испред Хемијског факултета, изнете су следеће примедбе:

Именовани је изнео начелне примедбе на тврдњу из образложења Нацрта закона да се „решења предложена овим законом односе на материју која се није могла уредити другим правним актом“. У домену материје која се односи на транспарентност, именовани износи да: „Предлагач у циљу јачања транспарентности рада АТС предлаже решење да се законом дефинише рок у коме поступак акредитације треба да се оконча. Сматрамо да је место одредбама о роковима у Правилима акредитације АТС. У важећим Правилима акредитације, као правном акту који је прописан важећим Законом, тај рок је дефинисан на 12 месеци. Сада се предлаже да се одредба о року премести у Закон и то да се рок преполови, а без икаквог образложења, коме би требало да претходи некаква анализа. Да ли то значи да предлагач има податке да је ефикасност рада постојећег АТС-а повећана за 50% или да ће АТС кадровски, како у делу стално запослених, тако и у делу оцењивача и техничких експерата, да буде ојачан у наредном периоду тако да рокови могу да се скрате на пола? Иако може да се чини да нама - ТОУ одговара законско прописивање рока трајања поступка који је још и преполовљен и површном анализом може да се закључи да то и није баш тако. Обзиром да је предлагач предвидео, да у случају да прописани рок не буде испоштован, да се затвори поступак акредитације, наравно без доделе акредитације, а да се подносиоцу пријаве врати уплаћени износ трошкова акредитације, велико је питање да ли постоји ТОУ коме би то одговарало? Сваком ТОУ јесте у интересу да поступак акредитације траје што краће, али му никако није у интересу да остане без акредитације, без обзира који узрок је био што су рокови прекорачени. Сматрамо да држави није у интересу да доноси законско решење које неће моћи да се примени, односно које иде на штету ТОУ. Зато нам се чини да нема потребе да се одредбе о роковима трајања поступка уграђују у Закон, јер је сасвим задовољавајуће решење да остану у Правилима акредитације, а дужина рока, да ли треба да се смањује или да се повећава, треба да проистекне из стручне анализе коју би могло да сачини Министарство надлежно за послове акредитације у сарадњи са АТС-ом, па и са нама – акредитованим ТОУ. Предлагач је такође у циљу јачања транспарентности рада АТС, као материју која није могла да се уреди другим правним актом, навео потребу да *«одлука о висини трошкова акредитације, која је јавно доступна садржи, поред осталог, и примењену методологију за обрачун трошкова акредитације»*. У постојећем подзаконском акту – оснивачком акту АТС-а, прописано је да одлуку о висини трошкова доноси Управни одбор АТС-а уз сагласност оснивача, односно Владе Републике Србије, да се одлука објављује у Службеном гласнику Републике Србије, па сматрамо да нема потребе да се мења Закон о акредитацији због укључивања одредбе о методологији за обрачун трошкова акредитације, која треба да буде саставни део одлуке о висини трошкова, већ да се то може постићи или изменом и допуном акта по коме ради Управни одбор АТС-а или изменом и допуном оснивачког акта АТС-а. Напомињемо да подносиоци пријаве за акредитацију располажу унапред са свим информацијама о очекиваним трошковима акредитације, из јавно објављене одлуке о висини трошкова, осим броја оцењивач дана који ће се *«потрошити»* на њихово оцењивање, што се може утврдити тек након

сагледавања траженог обима акредитације и броја различитих локација на којима ће се обављати послови из траженог обима акредитације. Ако су ту непознаницу анкетирана ТООУ препознала као методологију за обрачун трошкова, онда ће практично бити немогуће да се примени предложено законско решење за измену Закона о акредитацији, јер Управни одбор АТС-а, осим висине трошкова по једном оцењивач дану, неће никада бити у прилици да утврди број оцењивач дана за сваког подносиоца пријаве за акредитацију.“ Министарство привреде сматра наведене примедбе неоснованим. Наиме, потреба за већом транспарентношћу поступка акредитације изражена је кроз анкету коју је Министарство привреде у сарадњи са Привредном комором Србије спровело међу акредитованим телима за оцењивање усаглашености. Учесници анкете, акредитована тела за оцењивање усаглашености, као корисници услуга АТС, изразила су потребу за већом транспарентношћу поступка акредитације, при чему је наглашена и потреба која се односи на орочавање предметног поступка. У прилог наведеном иде и чињеница да су од стране појединих тела за оцењивање усаглашености, која су узела учешћа на округлом столу одржаном у оквиру јавне расправе о Нацрту закона у Београду, изнети примери непоступања АТС по поднетим пријавама за акредитацију у трајању од 13 и 22 месеци чекања. Имајући у виду да су тела за оцењивање усаглашености која желе да се акредитују, корисници услуга које као поврене послове обавља АТС, Министарство привреде, као орган државне управе који, у складу са важећим Законом о министарствима, обавља послове државне управе који се односе на акредитацију, морало је имати слуха за изнете захтеве привреде. Решењем из Нацрта закона, којим се прописује орочавање поступка акредитације, поред постизања веће транспарентности самог поступка, утиче се и на повећање праване сигурности, а подносиоцима пријава за акредитацију се омогућава и боље планирање трошкова пословања. Овде је потребно подсетити да и упоредно правна пракса познаје решења у којима је орочен поступак акредитације како је детаљно образложено у одговору на предлог проф. др. Миролсавића Ћирковића и др. Саре Савић из Научног института за ветеринарство „Нови Сад“. Слично, када је реч о транспарентности трошкова акредитације, уочен је интерес корисника услуга АТС да предметни трошкови буду транспарентни, како у погледу предвидивости висине, тако и у погледу структуре и методологије примењене на њихов обрачун, а у циљу омогућавања подносиоцима пријава за акредитацију веће предвидивости трошкова свог пословања.

Даље, у домену материје која се односи на јачање надзора министарства надлежног за послове акредитације - Министарства привреде у циљу правилног функционисања система акредитације, а кроз обезбеђивања утицаја надлежног министарства у раду органа АТС, именовани износи следеће: „Чињеница је да и постојећим Законом о акредитацији (члан 23.) Министарство привреде има надлежност да у складу са законом којим се уређује вршење послова државне управе, врши надзор над радом АТС-а. Сматрамо да, ако је потребно да се појача надзор над радом АТС-а у односу на досадашње законско решење, онда би требало да се измени и допуни закон којим се уређује вршење послова државне управе, односно Закон о јавним службама. Такође сматрамо, да обезбеђивање већег утицаја надлежног министарства у раду органа АТС, путем предлагања измењених одредби којима се омогућава да председник сваког органа и стручног тела буде из Министарства привреде, може да се оствари изменама и допунама оснивачког акта АТС-а, јер је управо споменути Закон о јавним службама уређено да се број чланова и састав органа установе каква је АТС, утврђује у акту о оснивању. Значи нема потребе да се због тога мења Закон о акредитацији. Ипак, предлагач се одлучио да измени и допуни одредбе постојећег Закона о акредитацији, које ће омогућити Министарству привреде да има председника Управног одбора АТС-а, председника Надзорног одбора АТС-а, председника Савета за акредитацију, председника Комисије за жалбе и плус тога предложи Влади као оснивачу, члана Управног одбора из још једног – неког другог министарства како би, како је у образложењу наведено. Полазећи од чињенице да и предлог за директора АТС-а мора да оде на Владу преко Министарства привреде, онда се долази до стања да све органе и

стручна тела АТС-а има Министарство привреде, бар у делу који се односи на организовање рада и вођење тих органа, па се поставља питање обзиром на број акредитованих ТОУ и области у којима они раде, зашто и друга министарства немају могућност да дају председника неког органа АТС-а? Такође, поставља се логично питање, на који начин ће Министарство привреде да појача надзор над радом АТС-а, тиме што ће посредно да управља и руководи радом АТС-а, тиме што има главну реч у свим његовим органима и стручним телима као што су Управни одбор, Надзорни одбор, Савет за акредитацију и Комисија за жалбе. Испада да ће Министарство привреде у тако предложеним решењима вршити надзор над радом сопствених представника, што не би требало да је смисао управног надзора у нашој земљи. Са друге стране, познати су захтеви међународних, односно и српских стандарда, за рад и акредитационих тела и тела за оцењивање усаглашености, који се односе на независност и непристрасност и обавезно уравнотежено укључивање у структуру тела свих заинтересованих страна, управо из разлога да би се обезбедила независност и непристрасност у раду тела, па се поставља питање како се таква независност и непристрасност и уравнотежено учешће свих заинтересованих страна за акредитацију обезбеђује, ако Министарство привреде „држи“ све органе и стручна тела АТС-а. Зашто се законом не отвори могућност да и представник неког другог министарства буде председник неког органа или стручног тела АТС-а, ако то не може да буде представник акредитованих ТОУ, представник корисника услуга акредитованих ТОУ или представник неке невладине организације, односно било које друге заинтересоване стране за акредитацију ТОУ у Републици Србији? Да ли је предлагач направио анализу, колико од досадашњих сса 600 акредитованих ТОУ спада у ресор Министарства привреде, пре него што је предложио решења да преузме вођење свих органа и стручних тела АТС-а? Сматрамо да ће, ако буду усвојена предложена решења бити доведено у питање све до сада постигнуто у нашој земљи у области акредитације и верификовано од стране Европе, а што се директно односи на компетентност тела за оцењивање усаглашености и структуру АТС-а. Такође, предлагач је предложио одредбе забрани даљег рада АТС-а, када утврди да АТС не испуњава законом прописане услове за рад, или не остварује законом утврђене циљеве и задатке, односно ако АТС не испуни те услове, односно утврђене циљеве и задатаке које му постави Министарство. Поред тога што сматрамо да такође постоји правни акт који већ регулише ову пробелематику, а то је споменути Закон о јавним установама, па због тога нема потребе да се из тих разлога мења закон о акредитацији, велики је проблем шта ће бити са акредитацијама акредитованих ТОУ у том тренутку? Сада у Регистру АТС има близу 600 акредитованих ТОУ. Ако се жели да Законом о акредитацији буде уређен престанак (забрана) рада АТС-а, онда предлагемо – захтевамо да буде уређено истим законом и одржавање акредитација акредитованих ТОУ, након забране рада АТС-а. Претпостављамо да Држава нема намеру да у том случају 600 и више акредитованих ТОУ упути да акредитацију потраже код страних акредитационих тела.“

Министарство привреде наведене коментаре оцењује као неосноване и паушалне. Надзор над радом имаоца јавног овлашћења врши се, између осталог, како на основу Закона о државној управи, тако и на основу Закона о јавним службама уколико ималац јавних овлашћења има статус јавне установе. Међутим, имајући у виду да се Нацртом закона остварује надзор над радом АТС и кроз претходно дефинисање броја и састава чланова органа АТС, Савета за акредитацију и Комисије за жалбу, онда је јасно да такво законско решење не може бити формулисано кроз измене и допуне Закона о државној управи, нити Закона о јавним службама, већ управо кроз законски текст који за свој предмет има положај и рад националног тела за акредитацију, а то, сходно члану 1. важећег Закона, између осталог, јесте предмет управо Закона о акредитацији. Уношењем законских решења које доноси Нацрт закона, а којима се побољшава надзор над радом АТС, врши се и додатно усклађивање са одредбама чланова 5. и 9. Уредбе 765/2008. Изненађује питање постављено у примедбама зашто и друга министарства немају могућност да дају

председника неког органа АТС-а, будући да је чланом 3. Нацрта закона предвиђено да једног члана Управног одбора предлаже министарство надлежно за послове акредитације из реда органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа. Сваком познаваоцу државне управе и прописа који уређују рад државне управе је јасно да се под органима, односно организацијама надлежним за припрему односно доношење техничких прописа, подразумевају претежно министарства у чијем се ресору, у складу са важећим Законом о министарствима, налазе конкретни технички прописи. Приликом дефинисања састава органа АТС у члану 3. Нацрта закона водило се рачуна о томе да ни једна страна нема доминантан утицај на рад и одлуке АТС, а све у циљу одржавања принципа независности и непристрасности, па су у састав управног и надзорног одбора, поред представника министарства надлежног за послове акредитације, између осталог, ушли и представници запослених у АТС, представници из реда органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа, као и представници из реда акредитованих тела за оцењивање усаглашености. На тај начин нису нарушени захтеви стандарда за рад акредитационих тела и тела за оцењивање усаглашености, који се односе на независност и непристрасност.

На крају, у домену материје која се односи на неадекватан састав Комисије за жалбе Акредитационог тела Србије, именовани износи следеће:

„Број чланова и састав Комисије за жалбе су по садашњем законском решењу уређени актом о оснивању АТС-а и сматрамо да нема потребе да се због тога мења Закон о акредитацији, већ подзаконски акт. Такође сматрамо да предложеним измењеним одредбама у вези комисије за жалбе, неће бити задовољени захтеви стандарда за рад акредитационих тела, јер Комисија за жалбе мора да буде састављена од стручних лица, која су упућена и познају проблематику – предмет жалбе и начин рада Комисије за жалбе не може да се утврђује изван АТС-а, јер према захтевима стандарда, *„акредитационо тело мора да је одговорно за све одлуке на свим нивоима током процеса решавања жалбе“*. Не видимо уопште, како би могло да се покаже да је представник Института за стандардизацију или министарства које доноси неки технички пропис стручан да разматра појединачну одлуку из поступка акредитације, којом не би био задовољан подносилац жалбе. Такође, ако Министарство привреде даје председника комисије за жалбе, и ако Министар привреде доноси пропис којим се утврђује начин образовања и рада Комисије, онда сигурно неће бити испуњен захтев стандарда који смо цитирали.“

Министарство привреде није прихватило наведене примедбе. Нетачне су изнете тврдње да су број чланова и састав Комисије за жалбе по садашњем законском решењу уређени актом о оснивању АТС. Наиме чланом 19. став 4. важећег Закона прописани су и број и састав Комисије за жалбе. Према новом законском решењу начин рада предметне комисије биће уређен прописом који доноси министар надлежан за послове акредитације, а наведено решење је у потпуности у складу са чланом 5. Уредбе 765/2008. Када је реч о саставу Комисије за жалбе, треба имати у виду да је током надзора над радом АТС уочено да досадашње законско решење у погледу састава те комисије није адекватно. Наиме, према досадашњем законском решењу чланови Комисије за жалбу, поред представника министарства надлежног за послове акредитације, били су још и: два представника из реда експерата за лабораторије, два представника из реда експерата за контролне организације, као и два представника из реда експерата за сертификациона тела. Изузимајући представника министарства надлежног за послове акредитације, осталих шест чланова предметне комисије могли су потицати из других тела за оцењивање усаглашености, дакле из конкурентних тела за оцењивање усаглашености, а чинили су и већину у раду предметне комисије. Због наведене чињенице јасно је да са таквим саставом Комисије за жалбе никако није могао бити испоштован захтев за непристрансошћу исте приликом решавања жалби незадовољних тела за оцењивање усаглашености. Наведена околност се негативно одражавала како на рад предметне комисије, тако и на њену ефикасност.

Имајући у виду наведене чињенице, новим законским решењем је измењен састав предметне комисије. Ипак, након додатних анализа извршених током јавне расправе, дошло је до корекције текста Нацрта закона и у делу који прописује састав предметне комисије, па је састав исте измењен у односу на решење које је представљено на почетку јавне расправе. Министарство привреде је узело у обзир коментаре изнете током јавне расправе и извршило одређене корекције у погледу њеног састава, а све у циљу обезбеђивања још веће стручности и непристрасности у њеном раду. Према решењу Нацрта закона са почетка јавне расправе у састав Комисије за жалбе улазили су један представник министарства надлежног за послове акредитације, два представника националног тела за стандардизацију и по један представника органа, односно организација надлежних за доношење техничких прописа, а на њихов предлог. Министарство привреде не сматра да наведено решење није одражавало непристрасност и стручност, али је након додатних анализа заузело став да се принципи непристрасности и стручности, када је у питању састав предметне комисије, могу још више апострофирати. Тако је коригованим решењем Нацрта закона, а у циљу још веће непристрасности и стручности у њеном раду, предвиђено да у састав Комисије за жалбе уђу још и по један члан из реда експерата за лабораторије, затим из реда експерата за контролна тела и из реда експерата за сертификациона тела, као и један члан на предлог Привредне коморе Србије. На тај начин постигнута је непристрасност у њеном раду и одлучивања, а остварена је и још већа стручност у њеном саставу, а наведене околности се морају одразити и на бољу ефикасност у њеном раду. На крају, указујемо да су потпуно паушални и апсурдни изнети наводи о нестручности представника националног тела за стандардизацију, као и представника органа, односно организација надлежних за доношење техничких прописа. Национално тело за стандардизацију, између осталог, доноси стандарде, док акредитација у суштини представља управо утврђивање да ли тело за оцењивање усаглашености испуњава захтеве одговарајућих стандарда и када је применљиво, све додатне захтеве дефинисане за поједине области, како би се вршили одређени послови оцењивања усаглашености. Из наведеног, јасно је да садржај стандарда по дефиницији најбоље познају они који их доносе, а то су управо представници националног тела за стандардизацију. Слично, имајући у виду члан 5. став 1. тачку 7) важећег Закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености, према коме је технички пропис сваки пропис, којим се, за појединачни производ, односно групе производа уређују захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености, као и дефиницију акредитације из важећег Закона и из Нацрта закона, према коме се акредитација своди на утврђивање од стране националног тела за акредитацију да ли тело за оцењивање усаглашености испуњава како захтеве одређених стандарда тако и, када је применљиво, све додатне захтеве дефинисане за поједине области, како би се вршили одређени послови оцењивања усаглашености, јасно је да су представници органа, односно организација надлежних за доношење техничких прописа веома компетентни чланови Комисије за жалбе АТС.

VII. Од стране проф. др Аце Јанићијевића испред Акредитационог тела Србије, изнете су следеће примедбе:

Начелно АТС је изнео да је потребно да се Закон о акредитацији додатно усклади са Уредбом Европског парламента и Савета број 765/2008, те да је АТС је дао своје предлоге у том смислу, али сматра да друге измене у великој мери ремете до сада постигнуту и потврђену, од стране ЕА, усклађеност Закона о акредитацији са Уредбом 765/2008. Наведене необразложене коментаре Министарство привреде није прихватило. Даље, АТС сматра да измене чланова закона којим се орочава поступак акредитације могу знатно да утичу на рокове за реализацију појединих активности од стране тела за оцењивање усаглашености и да ће тела бити у проблему да испоштују дефинисане рокове. Наведени

коментар Министарство привреде сматра неоснованим, будући да Нацрт закона прописује обавезу за АТС да у одређеном року заврши поступак акредитације и поступак за обнављање акредитације, а не обавезу телима за оцењивање усаглашености. У наставку износе и да је евидентан доминантан утицај министарства надлежног за послове акредитације у структури АТС-а, чиме се нарушава принцип равномерне заступљености свих заинтересованих страна и ствара ситуација која може угрозити непристрасност рада. Наведене коментаре Министарство привреде сматра неоснованим, будући да су чланом 3. Нацрта закона, приликом дефинисања састава органа АТС у њихов састав, поред представника министарства надлежног за послове акредитације ушли и: представници запослених у АТС, представници из реда органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа, као и представници из реда акредитованих тела за оцењивање усаглашености које предлаже Привредна комора Србије. Сличан принцип примењен је и приликом дефинисања састав Комисије за жалбе. Текстом нацрта закона Савет АТС је дефинисан као стручно тело. На тај начин је максимално испоштован принцип учешћа заинтересованих страна у органима АТС, као и захтев за стручношћу и непристрасношћу у структури АТС. Напомињу и да у Закону о јавним установама нема одредби којима се прописује да министарство надлежно за послове акредитације преузима послове АТС-а, у случају престанка рада АТС-а, како је дат одговор на јавној расправи у Новом Саду, а такође нема основа у Уредби ЕУ број 765/2008, да се у том случају тело за оцењивање усаглашености упућује на прекограничну акредитацију, као ни у случају када АТС не донесе одлуку о акредитацији у прописаном року. Уредба ЕУ број 765/2008 прописује могућност прекограничне акредитације, ако држава чланица нема акредитационо тело или ако га има, а оно не пружа одређену услугу акредитације или ако је пружа, а АТС није потписник ЕА МЛА за ту услугу. Наведене примедбе Министарство привреде сматра неоснованим и нетачним, будући да су чланом 47. закона који регулише државну управу, прописана овлашћења органа државне управе која може предузети у вршењу надзора над радом ималаца јавних овлашћења у вршењу поверених послова. У вези са наведеним, чланом 5. став 1. Закона је прописано да се АТС-у поверава обављање послова акредитације из чл. 3. и 8. Закона, док је чланом 23. Закона прописано да надзор над радом АТС-а у обављању послова из чл. 3. и 8. овог закона врши министарство надлежно за послове акредитације, у складу са законом којим се уређује вршење послова државне управе. Чланом 12. Нацрта закона извршена је само даља разрада члана 23. Закона (тако што су, између осталог, после става 1. додати и ст. 2. и 3.) и његово повезивање са решењима из чл. 24. и 25. закона који уређује јавне службе, а где је, између осталог, прописана и могућност забране рада јавне установе кроз остваривање надзора. С тим у вези наглашавамо да је чланом 6. Закона прописано да је АТС установа која се региструје у складу са законом, као и да се на питања оснивања, организације, положаја и делатности АТС-а примењују се одредбе закона којим се уређују јавне службе, ако овим законом није другачије одређено. Неосноване су и примедбе у вези пркограничне акредитације, обзиром да су одредбе нацрта закона којима се уређује прекогранична акредитација у складу са Уредбом 765/2008. У наставку указују да Комисија за жалбе треба да поседује бар исту компетентност као и комисија за акредитацију. Наведени коментар, као непоткрепљен чињеницама, Министарство привреде оцењује неоснованим, будући да је Нацртом закона испоштована компетентност приликом регулисања чланства у предметној комисији. Сматрају да најављено увођење у Нацрт закона након јавне расправе, да АТС надокнађује телу за оцењивање усаглашености измакле добит, у случају да се поступак не оконча у законом прописаном року, нема оправдања јер се акредитацијом не даје право на рад тела за оцењивање усаглашености, већ само потврда о компетентности, независности, непристрасности и конзистентности у раду. Министарство привреде сматра наведени коментара неоснованим, будући да се уношењем законског решења о враћања измакле користи у складу са законом који уређује облигационе односе и под условима прецизно прописаним Нацртом закона, утиче на

одговорност АТС у вршењу законом повереног посла. Наведено решење су поздравили и представници поједних тела за оцењивање усаглашености, који су узели учешће на организованој јавној расправи.

АТС је у наставку дао и следеће коментаре у поједностима: Предлаже да у члану 1. став 1. Нацрта закона, у дефиницију акредитације треба додати реч „одговарајућих“ испред речи „српских стандарда“, јер се тиме хармонизовани стандарди ограничавају само на стандарде који садрже захтеве за тела за оцењивање усаглашености. Наведена примедба је прихваћена и у складу са њом је коригован текст Нацрта закона. У члану 1. став 2. Нацрта закона сматра да уместо „оцењивање усаглашености је поступак“ треба ставити „оцењивање усаглашености је активност“. Наведени предлог образлаже тиме што ће Закон о акредитацији бити у супротности са стандардом ISO/IEC 17011, односно члан 2. ће бити у супротности са чланом 7. постојећег Закона, а сматра и да ће закон бити у супротности са стандардом SRPS ISO/IEC 17000, који садржи термине из области оцењивања усаглашености. Наведену примедбу Министарство привреде је одбацило, будући да је терминологија из Нацрта закона усаглашена са терминологијом која је коришћена и у Нацрту закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености, као кровном пропису у области квалитета и безбедности производа, а који је Влада прихватила утврдивши Предлог закона и упутила исти Народној скупштини на разматрање и усвајање. Даље, истиче да у члану 1. став 2. Нацрта закона уместо „лице“ треба ставити „особа“. У образложењу свог предлога наводи да ће стављањем речи „лице“ уместо „особа“ ово бити у супротности са тачком 1) којом је прописано да се акредитацијом утврђује да ли тело за оцењивање усаглашености испуњава захтеве српских стандарда којима су преузети хармонизовани стандарди, а одговарајући стандард за акредитацију особа/лица је SRPS ISO/IEC 17024, који носи назив „Оцењивање усаглашености — Општи захтеви за тела која обављају сертификацију особа“. Наведена примедба је прихваћена и текст Нацрта закона је коригован. Даље, предлаже да у члану 1. став 2. треба брисати реч „тело“, будући да убацивањем речи „тело“ у тачку 5) она неће бити усклађена са тачком 7), којом се набрајају активности (послови) оцењивања усаглашености и међу којима нема активности којом се утврђује да ли су испуњени захтеви одређени за тело, а оцењивање усаглашености тела је уствари акредитација, која је дефинисана тачком 1), па нема потребе да се у овом закону имплицитно убацује и у тачку 5). Наведена примедба је одбачена као неоснована, јер је решење из Нацрта закона усаглашено са Уредбом Европског парламента и Савета број 765/2008. У наставку предлаже да у Нацрт закона треба додати још један члан нпр. 1а. у коме треба да пише:

„У члану 3. додају се следеће подтачке у ставу 1.:

7) испитивања оспособљености (ПТ провајдера);

8) верификације и валидације;

9) производње референтних материјала.

Став 2. се мења и гласи:

Акредитацијом се, поред компетентности за обављање послова из става 1. овог члана, утврђује и компетентност за обављање других послова оцењивања усаглашености, у складу са посебним прописом.” Ово се образлаже ставом да обзиром да је чланом 1. Нацрта закона измењен члан 2. важећег закона, у делу дефиниције тела за оцењивање усаглашености, а да при том није измењен и допуњен и члан 3. важећег закона у коме се дефинишу послови оцењивања усаглашености, потребно је изменити и допунити и члан 3. са пословима испитивања оспособљености, верификације и валидације, производње референтних материјала и других послова оцењивања усаглашености. Изнет је и став да то што су телу за оцењивање усаглашености дефинисани шири послови оцењивања усаглашености, не значи да АТС акредитује све те послове оцењивања усаглашености. Наведене примедбе нису прихваћене будући да су наведени послови већ обухваћени у дефиницији оцењивања усаглашености, као и у ставу 2. члана 3. који прописује да се акредитацијом, поред компетентности за обављање послова из става 1. овог члана,

утврђује и компетентност за обављање других послова оцењивања усаглашености, у складу са посебним законом. Предлог АТС да се измени и став 2. члана 3. није прихваћен обзиром да се концептом који је предложио АТС суштински не мења постојеће законско решење. У наставку је предложено и да се брише члан 2. Нацрта закона. Овај предлог образложен је ставом да би једини корисник података из јавног регистра екстерно ангажованих оцењивача и техничких експерата према специфичним областима и експерата ангажованих за поступак одлучивања о акредитацији био АТС, па сматрају регистар не треба да буде јаван, као и да се исти циљ може постићи изменама Правила акредитације. Истичу да стандард ISO/IEC 17011 не предвиђа обавезу АТ да подаци о ангажованим лицима за оцењивање и одлучивање буду јавно доступни из једноставног разлога јер акредитација мора да се спроводи непристрасно. Узимајући у обзир да је у члану 7. важећег Закона прописано да „АТС мора испуњавати захтеве стандарда којим су утврђени општи захтеви за акредитациона тела која утврђују компетентност тела за оцењивање усаглашености“. Узимајући у обзир да према захтевима т. 4.4.4 стандарда ISO/IEC 17011 “Све особље и комисије акредитационог тела који могу утицати на процес акредитације морају да поступају објективно и не смеју да буду под било каквом неприкладним комерцијалним, финансијским и другом притиску који би могао да компромитује непристрасност“, истиче опредељење АТС, као и законску обавезу прописану чланом 7. постојећег закона, да активности из поступка акредитације спроводе независно и непристрасно. Сматра да би чињење јавним регистра екстерно ангажованих оцењивача и техничких експерата према специфичним областима и експерата ангажованих за поступак одлучивања о акредитацији, угрозило непристрасност АТС-а, као и да би АТС имао тешкоћа да докаже непристрасност и немогућност притиска како на оцењиваче, тако и на особе које учествују у доношењу одлуке о акредитацији. Износи и да према т.7.4.2 стандарда ISO/IEC 17011 акредитационо тело мора да обавести тело за оцењивање усаглашености о именима чланова тима за оцењивање и свих посматрача, као и о организацији(ама) којој (којима) они припадају, довољно унапред да би телу за оцењивање усаглашености пружио прилику да уложи примедбу на именовање било ког одређеног члана тима или посматрача, са образложењем које то подржава., што значи са су тела за оцењивање усаглашености упозната унапред са предложеним оцењивачима на чије именовање у тиму дају сагласност. Наведене примедбе нису прихваћене, будући да се законским решењем које је формулисано у Нацрту закона не нарушава непристрасност, већ се њој управо доприноси, релевантни стандарди не садрже забрану за успостављање предметних јавних регистара. Упоредно правна решења такође указују на њихово постојање у појединим правним системима (нпр. у Грчкој постоји јавно објављена листа са именима оцењивача на интернет сајту националног тела за акредитацију, сличнаје ситуација у Италији која има објављен регистар оцењивача, као и у Данској где на интернет сајту националног тела за акредитацију постоји објављена листа водећих оцењивача у области испитивања, калибрације, сертификације, контролисања и медицинских лабораторија, са именима, контактима и фотографијама оцењивача). Истовремено, формулисањем законског решења у члану 2. Нацрта закона, изашло се у сусрет захтевима привреде израженим у упитнику који је у сарадњи са Привредном комором Србије спроведен међу акредитованим телима за оцењивање усаглашености, а који су се односили на вапећу потребу привреде за већом транспарентношћу поступка акредитације. Исправност заузетог става приликом формулисања предметне одредбе Нарта закона потврђена је и кроз јавну расправу, будући да је такво законско решење подржано и од стране појединих представника акредитованих тела за оцењивање усаглашености који су у њој узели активно учешћа. На тај начин је Министарство привреде изашло у сусрет наведеним захтевима привреде и потреби да се отклоне недостаци уочени кроз вишегодишње искуство у надзору и праћењу примене важећег закона. У наставку својих примедби предлаже се и брисање члана 3. Нацрта закона. Разлог за овај предлог темељи се на околности према којој су питања која регулише члан 3.

Нацрта закона према важећем члану 11. Закона, уређена оснивачким актом АТС-а, што је дефинисано чланом 20. став 3. и чланом 22. став 2. Закона о јавним службама, према којима се број чланова и састав управног и надзорног одбора утврђује актом о оснивању. Сматра да се наведеним изменама непотребно оптерећује закон, као и да органима АТС-а треба да се обезбеди таква структура акредитационог тела да у складу са захтевима из стандарда ISO/IEC 17011, та структура улива поверење у акредитације, као и да у тој структури буду заступљене заинтересоване стране за систем акредитације у Републици Србији, на начин да ни једна страна нема доминантан утицај на рад и одлуке АТС-а. Сматра да се чланом 3. Нацрта закона фаворизују министарство надлежно за послове акредитације (које делегира једног члана и предлаже и другог члана из реда органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа) и Привредна комора Србије, која предлаже 2 члана из реда акредитованих тела за оцењивање усаглашености. Сматра и да је неопходно да оснивач води рачуна да у саставу Управног одбора буду заступљени и интереси приватних тела за оцењивање усаглашености која АТС акредитује по добровољним шемама усаглашености. С тим у вези износи да Привредна комора Србије није једино репрезентативно удружење акредитованих тела за оцењивање усаглашености, па закључује да је то онда фаворизовање у односу на друга тела и у саставу Управног одбора и у саставу Надзорног одбора, као и да повећање броја чланова Надзорног одбора са три на пет представља само увећање трошкова.

Наведене примедбе нису прихваћене, обзиром да је чланом 6. став 2. важећег Закона прописано да се на питања оснивања, организације, положаја и делатности АТС-а примењују одредбе закона којим се уређују јавне службе, ако овим законом није другачије одређено. Приликом дефинисања састава органа АТС у члану 3. Нацрта закона водило се рачуна о томе да ни једна страна нема доминантан утицај на рад и одлуке АТС, а све у циљу одржавања принципа независности и непристрасности, па су у састав управног и надзорног одбора, поред представника министарства надлежног за послове акредитације, ушли и представници запослених у АТС, представници из реда органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа, као и представници из реда акредитованих тела за оцењивање усаглашености.

АТС предлаже и да се у члану 4. Нацрта закона брише став 1., са образложењем да Савет за акредитацију чине представници заинтересованих страна, а не само представници стручних/струковних организација, па он не може бити само стручно тело, те да је његова улога пре свега да помогне и усмерава развој система акредитације у Републици Србији, давањем савета највишем руководству АТС-а. Сматра да, ако би се прописало да је Савет за акредитацију само стручно тело, онда нема смисла да тај атрибут остане и за техничке комитете који се формирају за поједине техничке области и за поједине врсте акредитације, који решавају поједина стручна питања која се појављују у свакодневном раду АТС-а у складу са Законом и правилима акредитације, при обављању послова акредитације. Министарство је одбацило наведене коментаре као неосноване, будући да из описа послова Савета за акредитацију, формулисаних чланом 12. став 2. важећег Закона, јасно произлази да се ради о стручном телу. С тим у вези предлажу и да у члану 4. Нацрта закона став 2. треба да гласи: „У ставу 2. после речи: „акредитације”, додају се запета и речи: „даје мишљење на критеријуме за компетентност оцењивача” и после речи “питањима” додаје се запета и речи „а посебно у вези очувања непристрасности.“. Истиче да установљивање критеријума не може бити активност Савета који је саветодавно тело, будући да Савет за акредитацију није и не може бити компетентан да установљава критеријуме за оцењиваче. Стога, захтев ISO/IEC 17011 који се односи на менаџмент компетентношћу, ако се на овај начин измени Закон о акредитацији, не може и неће бити испуњен. Сматра и да примену и поштовање документа IAF MD 20, *Generic Competence for AB Assessors*, који је обавезујући документ за сва акредитациона тела потписнике ЕА МЛА и IAF МЛА, није могуће остварити овим решењем. Наводи и да, уколико би се

надлежност за утврђивање критеријума за техничку компетентност изместила са техничких комитета на Савет за акредитацију, АТС би о томе морао да обавести ЕА, па сматрају да би могло да дође до ревизије прихватања Извештаја о оцењивању АТС-а и начина отклањања предметног налаза са ЕА оцењивања.

У наставку образлаже да је потребно додати речи „ , а посебно у вези очувања непристрасности“, како би се реализовала корективна мера у вези забринутости бр. 5 и 6, датих током колегијалног оцењивања. Износи и да је АТС предложио мере тиму ЕА у околностима када се није знало да ли ће да се спроводе измене и допуне Закона о акредитацији, па будући да се сада ушло у тај поступак, сматра да је прилика да се створи и законски основ за предложену улогу Савета за акредитацију, што се може постићи додавањем речи „,а посебно у вези очувања непристрасности.“

Наведене примедбе нису прихваћене будући да су представници АТС на посебној радној групи навели да је нови стандард ISO/IEC 17011 појачао улогу Савета за акредитацију у стручном смислу, такође и члан 12. став 2. прописује опис послова Савета за акредитацију, па се увидом у садржину истог може јасно уочити да је реч о пословима који имају стручни карактер. С тим у вези, предложеним решењима Нацрта закона, Савет за акредитацију је као стручно тело добио и надлежност да установљава критеријуме за оцењиваче, али не и да предлаже или бира оцењиваче.

У наставку предлаже да се бришу ставови 3. и 4. члана 4. Нацрта закона. Предложено образлаже садашњим ставом 5. члана 12. важећег Закона, који дефинише да се образовање и начин рада Савета за акредитацију ближе уређује оснивачким актом и општим актима АТС-а, па сматра да је непотребно стављати предлог за председника Савета у законско решење. Наведени предлог није прихваћен, будући да не постоје ни правне, ни логичке сметње, да се законским актом уреди избор председника Савета за акредитацију.

Предлаже и да се члан 5. Нацрта закона измени тако да гласи:

У члану 13. после става 2. додају се нови ст. 3-5, који гласе:

„Одлука из става 2. овог члана је јавно доступна и садржи врсту трошкова са износима који су изражени у динарима, структуру трошкова, примењену методологију за обрачун трошкова, као и упутство како се врши наплата трошкова акредитације од стране подносиоца пријаве.

Одлуку из става 2. овог члана доноси Управни одбор АТС уз претходну сагласност министарства надлежног за послове акредитације.

Оснивач је дужан да обезбеди одговарајуће ресурсе за несметан рад АТС-а.

Досадашњи ст. 3-6. постају ст. 6-9.“ Овај предлог образлаже усклађивањем са чл. 4.9 Уредбе 765/08 где „Свака држава чланица обезбеђује да њено национално акредитационо тело има одговарајуће ресурсе, како финансијске, тако и људске, за правилно обављање својих послова...“ и 8.7 Уредбе 765/08 где „национално акредитационо тело мора да испуни следеће захтеве : ...7) да има на располагању довољан број компетентног особља“, истичући да је овде акценат на људским ресурсима, узимајући у обзир ограничења запошљавања у јавном сектору, па сматра да је неопходно да се додавањем овог става АТС-у омогући да увек има на располагању довољан број запослених како би у сваком тренутку могао да задовољи захтеве Уредбе 765/08. Анализирајући наведени предлог, јасно је да је у односу на текст Нацрта закона, АТС додао став 5., према коме је оснивач дужан да обезбеди одговарајуће ресурсе за несметан рад АТС-а. Наведена примедба није прихваћена, будући да је иста већ обухваћена у постојећем законском решењу у члану 13. Закона, којим су прописана средства за рад АТС.

Даље, АТС предлаже да се брише члан 6. Нацрта закона са образложењем да је осведочење саставни део поступка оцењивања, веза са захтевима ISO/IEC 17011, па сматра да, уколико је потребно обезбедити неопходна осведочења у појединим областима, предложени рок није могуће испоштовати, а као поткрепљење својим тврдњама наводи пример сезонског карактера појединих производа када је сертификација у питању, сезонско контролисање појединих производа (нпр. пољопривредни производи), поједина

испитивања (нпр. делова турбина, уређаја у термоелектранама итд.), као и пример испуњења захтева датих у документу IAF MD 17:2015 *Witnessing Activities for the Accreditation of Management Systems Certification Bodies*, за који тврди да је обавезујући документ у примени од 7.1.2018., а односи се на број осведочења у рад сертификационих тела за сертификацију система менаџмента, износи да ниједно сада акредитовано „СТ“ не може испунити предложене рокове јер је немогуће применити постојећи документ, односно да би „СТ“ имала жељени обим морају се по неколико пута пријављивати за проширење што изискује додатне ресурсе и додатни трошак за њихово оцењивање које ће тела за оцењивање усаглашености плаћати. Сматра да у случају потребе за прописивањем било којих рокова, они треба теку од тренутка потписивања уговора. Износи и да се измењеним чланом 14. прописује да је АТС дужан да изврши повраћај уплаћеног износа на име трошкова акредитације, без обзира на разлоге за неокончавање поступка у прописаном року, чиме се прејудицира да је увек „кривац“ АТС, па истиче да то у пракси није случај. Поставља питање какав је интерес тела за оцењивање усаглашености да заступа овај предлог решења у коме је прекинут поступак услед пробијања рока (нпр. кривицом тела), враћен му је новац, а акредитација није додељена, па мора поступак акредитације да започне из почетка. Напомиње и да је акредитација добровољна, да се клијент сам пријављује АТС-у за акредитацију, као и да стандард ISO/IEC 17011 не препознаје категорију настављања тока поступка акредитације након затварања предмета акредитације. Сматра и да ће уколико се наведено решење усвоји, процес акредитације морати да претрпи велике промене на штету тела за оцењивање усаглашености (смањење времена за достављање додатне документације приликом пријављивања, онемогућавање продужења рока за почетак оцењивања за 3 месеца после прелиминарне посете, смањење рокова од 2 односно 4 месеца за достављање доказа о отклоњености неусаглашености, повећање броја пријава за проширење акредитације за сертификациона тела која сертификају системе менаџмента, онемогућавање „customer friendly“ односа према телима за оцењивање усаглашености уколико тачно на време не реагује на захтев АТС-а, итд.). Наведене примедбе одбачене су као неосноване. Наиме, увођење рока за окончање поступка акредитације није супротно захтевима релевантног стандарда, а анализа упорено правних решења у предметној области показује да и у другим правним системима постоје слична решења (нпр. Чешка је својим законом прописала да је акредитационо тело у обавези да достави одлуку о акредитацији у року од 120 дана након што је примљен захтев, али у посебним ситуацијама може бити продужено на додатних 90 дана; Шведска има пропис по коме Акредитационо тело одлуке о акредитацији доноси и доставља клијенту у року од два месеца од пријема потребне документације, а рок се може продужити највише једном и то за максимално месец дана, уколико се захтевају одређена додатна преиспитивања; Бугарско акредитационо тело има рок од 30 дана да одговори на пријаву и наведене неусаглашености у пријави ако их има, затим даје рок за отклањање неусаглашености и у року од 14 дана од отклањања неусаглашености покренуће поступак акредитације, након тога има рок од 14 месеци да заврши поступак акредитације).

Даље, предложено је брисање члана 8. Нацрта закона, образлажући ово предлогом да члан 15. остане како је дефинисано у постојећем Закону, уз евентуално измену првог става постојећег члана 15. заменом речи „односно међународних и европских стандарда“ са речима „којима су преузети хармонизовани стандарди“. Сматра да ставове 2. и 3. члана 8. Нацрта закона треба изоставити, образлажући ово наводима да у поступку акредитације уколико се утврди да подносилац пријаве не испуњава неки захтев из става 1. овог члана, АТС не налаже увек да подносилац пријаве спроведе корективну активност, износи да је могуће да се донесе одлука о прекиду поступка и пре оцењивања, било на захтев тела, било по одлуци АТС-а. Сматра да наведени ставови не одговарају реалном стању и правилима акредитације. Такође, сматра да треба да остане став 3. у важећем Закону који гласи: „Ако се током поступка акредитације утврди да подносилац пријаве не испуњава неки захтев из става 1. овог члана, АТС доноси одлуку о прекиду поступка акредитације.“

У образложењу наводи да уколико се ова могућност избрише, онда прекид поступка акредитације није нигде дефинисан, а неопходно га је дефинисати у сваком кораку до спровођења оцењивања у складу са правилима акредитације односно захтевима за процес акредитације према стандарду ISO/IEC 17011. Наведени коментари нису прихваћени, посебна радна група је формулишући члан 8. Нацрта закона имала у виду потребу за прецизнијим уређењем поступка акредитације, имајући у виду недостатке уочене у досадашњој пракси примене важећег Закона. Тек ће пракса примене нових законских решења дати најобјективнији суд њихове успешности. У наставку се предлаже брисање ставова 2. и 3. члана 9. Нацрта закона. Наведени предлог образлаже ставом да поступак обнављања акредитације може да се заврши доделом (обнављањем) акредитације или недодељивањем (необнављањем), те да су промене у обиму акредитације у случају обнављања акредитације, у односу на обим акредитације који је постојао у претходном циклусу, саставни део поступка за обнављање акредитације. Наведени коментар је одбачен као неоснован, будући да је реч о термилолошким примедбама, а не суштинским, ново законско решење јасно даје правни основ за промену обима акредитације који се јавља као један од могућих резултата након спровођења поступка обнављања акредитације.

Даље, у вези са ставом 3. члана 9. Нацрта закона, који се односи на орочавање трајања поступка за обнављање акредитације указује да постоје одређена оцењивања нпр. приликом акредитације сертификационих тела за системе менаџмента за која је потребно испунити захтеве дате у документу IAF MD 17:2015 *Witnessing Activities for the Accreditation of Management Systems Certification Bodies*, да ниједно сада акредитовано сертификационо тело не може испунити предложене рокове јер је немогуће применити постојећи документ. Због тога АТС започиње са активностима за спровођење поступка за обнављање акредитације 9 месеци пре истека важеће акредитације и прима документацију од стране тела најкасније 3 месеца пре истека важеће акредитације (т.6.1 Правила акредитације). Наглашава да поступак за обнављање акредитације представља део циклуса акредитације дефинисаног у т. 7.9 стандарда ISO/IEC 17011 и окончава се до истека важења акредитације. Не види сврху орочавања овог поступка, јер је он сам по себи орочен, узимајући у обзир трајање циклуса акредитације. Наведени коментари одбачени су као неосновани, будући да је уочен интерес привреде, односно акредитованих тела за оцењивање усаглашености, да се предметни рок јасно дефинише, у циљу веће правне сигурности, транспарентности поступка, као и предвидивости њиховог пословања. На оправданост заузетог става при формулисању Нацрта закона указују и примери из упоредне правне прексе, који су већ више пута наведени у овом извештају.

У наставку предлаже и да члан 10. гласи:

„Члан 19. мења се и гласи:

„Члан 19.

На одлуке из чл. 15, 17. и 18. овог закона може се изјавити жалба која се подноси АТС-у у року од 15 дана од дана достављања одлуке.

О жалби из става 1. овог члана Комисија за жалбе доноси одлуку у року од 30 дана од дана пријема жалбе.

Комисију за жалбе образује Управни одбор АТС-а.

Начин образовања и рада Комисије ближе се уређују оснивачким актом и статутом АТС-а. Одлука из става 2. овог члана је коначна и против ње се може покренути управни спор.”.

Наведени предлог образлаже ставом да предмет жалбе не мора бити из области техничких прописа, па учешће представника органа који доноси технички пропис није релевантно, такође сматрамо да представник националног тела за стандардизацију нема тражену компетентност за послове акредитације. Из става 3. предложених измена се не види колико чланова би имала Комисија за жалбе, јер се не зна колико органа, односно организација надлежних за доношење техничких прописа има у Републици Србији (не може паран број). У духу стандарда ISO/IEC 17011 комисија за жалбе припада АТС-у, и

АТС је одговоран за све одлуке које донесе комисија. Слично, наводи да у складу са т. 7.13.3 стандарда ISO/IEC 17011 „Акредитационо тело је одговорно за све одлуке на свим нивоима током процеса решавања жалбе“, није могуће да министар надлежан за послове акредитације доноси пропис којим се утврђује начин образовања и рада комисије и да преузима одговорност од АТС-а, који је такође одговоран и за сам процес решавања жалби, јер се на тај начин министарство директно меша у послове акредитације, чиме се угрожава независност АТС-а.

Наведене примедбе нису прхваћене, састав Комисије за жалбе дефинисан је тако да обезбеди стручност и независност предметне комисије. Потпуно је апсурдан став према коме представник националног тела за стандардизацију нема компетентност за послове акредитације, имајући у виду да национално тело за стандардизацију доноси стандарде, док је акредитација у суштини управо утврђивање да ли неко тело за оцењивање усаглашености испуњава захтеве одговарајућих стандарда и када је применљиво, све додатне захтеве дефинисане за поједине области, како би се вршили одређени послови оцењивања усаглашености. Из наведеног јасно је да садржај стандарда по дефиницији најбоље познају они који их доносе, а то су управо представници националног тела за стандардизацију. Потпуно је пашалан и неутемељен коментар према коме „није могуће да министар надлежан за послове акредитације доноси пропис којим се утврђује начин образовања и рада комисије и да преузима одговорност од АТС-а, који је такође одговоран и за сам процес решавања жалби, јер се на тај начин министарство директно меша у послове акредитације, чиме се угрожава независност АТС-а“, будући да је у Уредби 765/2008, у Поглављу II које носи назив Акредитација, чланом 5, између осталог, прописано да државе чланице установљавају поступке за решавање жалби, укључујући, где је то прикладно, правне лекове против одлука о акредитацији или не доношењу одлуке. Из наведеног разлога предметна примедба је оцењена као неоснована и иста није приваћена.

Даље, АТС предлаже да треба додати још један члан који гласи „У члану 20. брише се став 3.“. Износи да међународним документима ЕА, IAF, ILAC није предвиђено да акредитационо тело уписује у свој регистар сертификат о акредитацији које је издало друго акредитационо тело. Сматра да је свако акредитационо тело власник свог сертификата о акредитацији. Наведени предлог није прихваћен. Реч је о решењу које годинама постоји у Закону, а које је пре свега у интересу привреде, будући да је потребно да заинтересована привредна друштва могу наћи информацију о томе која тела за оцењивање усаглашености имају релевантне акредитације. Имајући у виду значај одредбе става 3. у члану 20. важећег Закона, као и чињеницу да у досадашњој пракси примене Закона наведена норма није проузроковала проблеме, наведени предлог је одбачен као неоснован. Предлаже и да члан 11. Нацрта закона гласи: „У члану 21. став 1. додаје се подтачка 3) која гласи: „3) ако акредитационо тело друге државе још није, или није успешно, прошло колегијално оцењивање у вези са активностима оцењивања усаглашености за које се тражи акредитација.“ С тим у вези сматра да не постоји ни један оправдан разлог да се у Закону о акредитацији Републике Србије уређује акредитација тела за оцењивање усаглашености код националног тела за акредитацију друге државе. Истиче да треба да стоји принцип - када АТС може да прими пријаву за акредитацију из друге државе, па наводи да је то и сада тако дефинисано у члану 21. важећег Закона. Наведени предлог није прихваћен, будући да је приликом формулисања члана 11. Нацрта закона извршено усаглашавање чланом 7. Уредбе 765/2008. У наставку својих коментара предлаже да се у члану 12. Нацрта закона бришу предложени ставови 2. и 3., образлажући ово ставом да су ставови 2. и 3. већ дефинисани у члану 25. Закона о јавним службама. Поставља питање зашто се онда законом не регулише шта се дешава у случају када надлежно министарство за послове акредитације решењем забрани рад АТС (што није предвиђено Уредбом 765/08). Сматра да ће у том случају ЕА МЛА споразум бити аутоматски суспендован, а тела за оцењивање усаглашености ће бити приморана да се акредитију код иностраних

европских акредитационих тела, што ће им знатно повећати трошкове. Износи и да Уредба 765/08 у члану 9.1 не предвиђа укидање/забрану рада националних акредитационих тела, већ у случају неостваривања утврђених циљева и задатака предвиђа и обезбеђује да буду предузете корективне мере. Наведени коментари одбачени су као неосновани, будући да је чланом 6. став 2. важећег Закона прописано да се на питања оснивања, организације, положаја и делатности АТС-а примењују одредбе закона којим се уређују јавне службе, ако овим законом није другачије одређено. Имајући у виду наведено, као и досадашња искуства у надзору над радом АТС, приликом формулисања члана 12. Нацрта закона, посебна радна група је имала у виду да је одредбе члана 25. закона који уређује јавне службе, целисходно формулисати и у оквиру закона који уређује област акредитације. Овлашћења органа државне управе у вршењу надзора над радом прописана су и законом који уређује државну управу. Члан 12. Нацрта закона у потпуности је усклађен са чланом 9.1. и чланом 9.2. Уредбе 765/2008. У наставку предлаже и да се у члану 13. став 1. Нацрта закона реч: “шест” замени са “дванаест” и после речи: “прописа” додају речи: ”који садрже захтеве за именована или овлашћена тела“, тако да став 1. гласи „У року од дванаест месеци од дана ступања на снагу овог закона, АТС и органи, односно организације надлежне за припрему и доношење техничких прописа који садрже захтеве за именована или овлашћена тела, су у обавези да закључе протоколе о сарадњи.“. За овај предлог није навео аргументе и исти је одбачен као паушалан. Министарство привреде сматра да је предвиђени рок од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, више него довољан да АТС и органи, односно организације надлежне за припрему и доношење техничких прописа, закључе протоколе о сарадњи. На крају, предлаже да се у члану 13. став 7. речи: “Акте о акредитацији“ замене са речима: „Сертификатима о акредитацији“. Наведени предлог је прихваћен и у текст Нацрта закона су унете одговарајуће измене.

VIII. Од стране Љиљане Јанковић испред Фабрике мазива ФАМ а.д. из Крушевца, изнете су следеће примедбе:

Предлаже да се не мења дефиниција акредитације из члана 2. став 1. тачка 1. Закона. Наведени предлог није образложен. Министарство није прихватило предметни предлог, будући да је изменом члана 2. Закона извршено усклађивање са Уредбом 765/2008. Предлаже и да се у члану 2. став 1. тачка 7) Закона остави формулација: „Тело за оцењивање усаглашености је правно лице или део правног лица“. Наведени предлог је прихваћен и текст Нацрта закона је измењен у наведеном смислу. У вези измена члана 11. Закона, износи став да цео члан 11. указује на то да АТС губи независност и непристрасност, наводи и да се помиње оснивач, па министарство надлежно за послове акредитације, па начин именовања председника и чланова одбора, итд., предлаже да се размисли о начину на који АТС може да остане независан и непристрасан. Наведени коментар није посебно образложен. Министарство привреде није прихватило наведене необразложене коментаре, оцењујући исте субјективним и паушалним. У вези измена члана 12. Закона износи став да „ако је Савет онда треба да буде саветодавно тело и да буду стручњаци из области акредитације“. Износи примедбу и на решење из члана 4. Нацрта закона, према коме се за председника Савета за акредитацију бира представник министарства надлежног за послове акредитације. Наведене примедбе Министарство привреде није прихватило. Наиме, чињенице да није мењан састав Савета за акредитацију, као и уочена пракса досадашњег рада тог тела, указали су на неопходност да се Савет за акредитацију дефинише као стручно тело. Задаци Савета за акредитацију који су побројани у ставу 2. члана 12. Закона јасно указују да је реч о стручном телу, па га је као такво потребно и дефинисати. Решење према коме би председник Савета за акредитацију био предстваник Министарства привреде треба да допринесе ефикасности рада наведеног тела. У наставку се примедбује на допуне члана 14. Закона, са предлогом да се исти не

мења и не додаје. Наведени предлог није образложен. Министарство привреде није прихватило необразложен предлог, допуне члана 14. произашле су из захтева акредитованих тела за оцењивање усаглашености за већом правном сигурношћу и већом транспарентношћу поступка акредитације. Орочавање поступка акредитације познаје и релевантна упоредно правна пракса и на то је већ указивано у овом извештају. Даље, предлаже се „избацивање“ целог члана 14а. Наведени предлог није образложен. Министарство привреде није прихватило предметни необразложен предлог. Допуна Закона чланом 14а. има за циљ да омогући бољу сарадњу између представника органа, односно организација надлежних за припрему и доношење одређених техничких прописа, са једне стране, и АТС са друге стране, кроз омогућавање првима да могу учествовати у делу поступка акредитације тела за оцењивање усаглашености у сврху именовања односно овлашћивања, у својству посматрача, а уз поштовање правила поверљивости и других општих аката АТС. У наставку следи необразложен захтев да се не мења цео члан 15. Закона. Наведени необразложену примедбу Министарство привреде није прихватило. Предложене измене члана 15. Закона имају за циљ успостављање ефикаснијег поступка акредитације, а што је у интересу привреде. Предложено је и да се не додаје део којим се прописује да поступак за обнављање акредитације траје најдуже 90 дана, са образложењем да није реалан рок. Ипак, Министарство привреде је, следећи интересе привреде за већом правном сигурношћу, транспарентношћу и пословном предвидивошћу, делимично прихватило наведени предлог па је након додатних анализа по окончању јавне расправе у Нацрт закона је унето решење да се изузетно, поступак за обнављање акредитације, након истека рока од 90 дана (који тече од подношења пријаве), може продужити на писмени захтев подносиоца пријаве, и то најдуже за 90 дана. Даље је предложено да се не врше измене у вези члана 19. Закона, са примедбом као за члан 11. Закона. Наведени предлог није прихваћен, будући да је пракса рада Комисије за жалбе указала на неопходност решавања проблема који је везан за неадекватни састав те комисије, а који се одражавао на недовољну непристрасност и ефикасност у њеном раду и одлучивању, па је препозната неопходност за прописивањем другачијег састава предметне комисије, као и начина њеног одлучивања. У вези члана 11. Нацрта закона којим се мења члан 21. Закона, у делу који се односи на новопредложени члан 21. став 1. тачка 1) постављено је питање зашто би АТС престао са радом. Министарство привреде овде препознаје недостатак познавања материје од стране подносиоца наведеног питања. Наиме, новопредложеним чланом 21. став 1. прописани су случајеви под којима је могуће да тело за оцењивање усаглашености може поднети захтев за акредитацију националном телу за акредитацију друге државе, при чему је један од тих случајева онај предвиђен тачком 1) у оквиру става 1. предметног члана, а то је случај евентуалног престанка са радом АТС. Случајеви евентуалног престанка рада АТС су сви случајеви прописани законом. Предложено је и да се цео члан 23. Закона не мења са истим примедбама као код члана 11. Закона. Наведени предлог није прихваћен. Измене члана 23. инициране су жељом за даљом разрадом члана 23. Закона и његовим повезивањем са решењима из чл. 24. и 25. закона који уређује јавне службе, а где је, између осталог, прописана и могућност забране рада јавне установе кроз остваривање надзора. На крају, изнета је и примедба да су последња два члана Нацрта закона сувише „натегнуа“. Наведену необразложену примедбу Министарство привреде је одбацило као паушалну и неосновану. Представник Фабрике мазива ФАМ а.д. из Крушевца завршава своје примедбе са закључком да као неко ко је у акредитацији од самих почетака, у комисијама за стандардизацију дуги низ година, сматра да има морално право на генералну примедбу да ово није добар пут за напредовање акредитације у Србији, као и да сматра да АТС губи независност, да се непристрасност доводи у питање, а то је основа на којој се заснива принцип акредитације код свих тела за оцењивање усаглашености.

IX. Од стране Вере Томић испред Рафинерије нафте а.д. Београд, изнете су идентичне примедбе као и од Љиљане Јанковић испред Фабрике мазива ФАМ а.д. из Крушевца, осим примедби на последња два члана Нацрта закона.

Из наведеног разлога Министарство привреде на предметне примедбе има исти одговор као и на идентичне примедбе представника Фабрике мазива ФАМ а.д. из Крушевца. На крају, Вера Томић износи свој општи утисак према коме АТС губи независност и непристрасност, уз констатацију да је АТС национално тело за акредитацију основано од стране Републике Србије, независно и непристрасно и тако би морало да остане и даље.

X. Од стране Привредног друштва за сертификацију и надзор StandCert d.o.o., изнете су следеће примедбе:

На почетку StandCert d.o.o. поставља питање да ли је чланом 3. став 1. тачка 1) покривени и испитивање оспособљености. Министарство привреде указује да наведена одредба Нацртом закона није мењана нити допуњавана. Ипак Министарство привреде тумачи да се члан 3. став 1. тачка 1) важећег Закона односи и на испитивање оспособљености. Даље, изнет је коментар у вези одредбе која није била предмет Нацрта закона, а то је члан 14. став 3. Закона. Примедба је да није добро да се пре склапања уговора сва документација доставља АТС-у, уз питање шта се дешава, ако се пријава не прихвати, а документација је дата АТС-у без икаквог обавезивања АТС о поверљивости. Иако наведена одредба није била предмет Нацрта закона, Министарство привреде је након додатних анализа узело у обзир оправданост наведене примедбе и у члан 6. Нацрта закона (којим се врше допуне члана 14. Закона), унело став према коме је АТС дужан да са документацијом из става 3. члана 14. поступа у складу са актима АТС о поверљивости. У вези са чланом 18. Закона изнета је примедба да би у ставу 3. наведеног члана требало да стоји да се мора донети одлука о обнављању али у промењеном обиму. Министарство привреде је прихватило наведену примедбу и у члан 9. Нацрта закона унело решење према коме, ако се након спроведеног поступка за обнављање акредитације утврди да подносилац пријаве не испуњава захтеве из члана 15. став 1. овог закона, АТС доноси одлуку да се акредитација не обнови или да се обнови акредитација у промењеном обиму. У вези члана 20. став 1. Закона изнета је примедба да је потребно прецизирати рок у коме је АТС дужан да одговори клијенту на пријаву коју не могу да прихвате. Наведена сугестија је прихваћена и одговарајуће решење је унето у члан 6. Нацрта закона тако што је предвиђено да у случају да АТС не врши, односно не може да спроведе поступак акредитације, о томе обавештава подносиоца пријаве у року од 30 дана од пријема пријаве. У вези измењеног члана 21. став 1. тачка 1) Закона, постављено је питање да ли је потребно добити изјаву од АТС да не врше послове акредитације за које је пријава поднета, те уколико треба, онда сматрају да је то потребно нагласити са прецизирањем рока за доставу изјаве. У вези са тачком 2) става 1. истог члана, навели су да имају примедбу исто као за претходни коментар. Наведене примедбе Министарство привреде је је разрадило кроз члан 6. Нацрта закона, додавањем одредбе према којој у случају да АТС не врши, односно не може да спроведе поступак акредитације, о томе обавештава подносиоца пријаве у року од 30 дана од пријема пријаве.